

TEKSTY PRZYJĘTE

P8_TA(2019)0116

Zimbabwe

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 lutego 2019 r. w sprawie Zimbabwe (2019/2563(RSP))

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Zimbabwe,
- uwzględniając sprawozdanie końcowe unijnej misji obserwacji wyborów w sprawie zharmonizowanych wyborów w Zimbabwe w 2018 r. oraz pismo wystosowane w dniu 10 października przez głównego obserwatora tej misji do prezydenta Mnangagwy w sprawie najważniejszych ustaleń sprawozdania końcowego,
- uwzględniając oświadczenie rzecznika wiceprzewodniczącej / wysokiej przedstawiciel z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie sytuacji w Zimbabwe,
- uwzględniając oświadczenia rzecznika Wysokiego Komisarza ONZ ds. Praw Człowieka z dni 24 lipca 2018 r. i 18 stycznia 2019 r. dotyczące Zimbabwe,
- uwzględniając wspólny komunikat wydany w następstwie posiedzenia ministrów spraw zagranicznych UE i Unii Afrykańskiej w dniach 21 i 22 stycznia 2019 r.,
- uwzględniając sprawozdanie monitorujące Komisji Praw Człowieka w Zimbabwe w następstwie strajku generalnego w dniach 14–16 stycznia 2019 r. i późniejszych zamieszek,
- uwzględniając sprawozdanie komisji śledczej w Zimbabwe w sprawie aktów przemocy, do których doszło po wyborach w dniu 1 sierpnia,
- uwzględniając oświadczenie rzecznika wiceprzewodniczącej / wysokiej przedstawiciel z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie wyborów w Zimbabwe,
- uwzględniając wspólne oświadczenie międzynarodowych misji obserwacji wyborów z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie zharmonizowanych wyborów w Zimbabwe, w którym to oświadczeniu potępiono nadmierne użycie siły przez policję i armię do tłumienia protestów,
- uwzględniając wspólne oświadczenie delegatury UE, szefów misji państw

członkowskich UE obecnych w Harare oraz szefów misji Australii, Kanady i Stanów Zjednoczonych z dnia 9 sierpnia 2018 r. w sprawie działań skierowanych przeciwko opozycji w Zimbabwe,

- uwzględniając konkluzje Rady UE z dnia 22 stycznia 2018 r. w świetle trwającej transformacji politycznej w Zimbabwe,
 - uwzględniając decyzję Rady (WPZiB) 2017/288 z dnia 17 lutego 2017 r. zmieniającą decyzję 2011/101/WPZiB w sprawie środków ograniczających wobec Zimbabwe¹,
 - uwzględniając Afrykańską kartę praw człowieka i ludów z czerwca 1981 r., ratyfikowaną przez Zimbabwe,
 - uwzględniając Konstytucję Zimbabwe,
 - uwzględniając umowę z Kotonu,
 - uwzględniając art. 135 ust. 5 i art. 123 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że obywatele Zimbabwe od wielu lat cierpieli pod rządami autorytarnego reżimu na czele z prezydentem Mugabe, który utrzymywał się u władzy za pomocą korupcji, przemocy, wyborów pełnych nieprawidłowości i brutalnego aparatu bezpieczeństwa;
- B. mając na uwadze, że dnia 30 lipca 2018 r. w Zimbabwe odbyły się pierwsze wybory prezydenckie i parlamentarne po rezygnacji Roberta Mugabe w listopadzie 2017 r.; mając na uwadze, że wybory te dały krajowi możliwość zerwania z historią kontrowersyjnych wyborów, charakteryzujących się łamaniem praw politycznych i praw człowieka oraz przemocą ze strony państwa;
- C. mając na uwadze, że w dniu 3 sierpnia 2018 r. komisja wyborcza Zimbabwe ogłosiła Emmersona Mnangagwę zwycięzcą wyborów prezydenckich z wynikiem 50,8 % głosów wobec 44,3 % głosów dla kandydata opozycji Nelsona Chamisy; mając na uwadze, że wyniki te zostały natychmiast zakwestionowane przez opozycję, która stwierdziła, że wybory zostały sfałszowane; mając na uwadze, że Trybunał Konstytucyjny oddalił te zarzuty z powodu braku dowodów, a w dniu 26 sierpnia prezydent Mnangagwa oficjalnie objął urząd na kolejną kadencję;
- D. mając na uwadze, że w końcowym sprawozdaniu unijnej misji obserwacji wyborów stwierdzono, iż dane liczbowe przedstawione przez komisję wyborczą Zimbabwe zawierają wiele nieprawidłowości i nieścisłości oraz budzą wątpliwości co do dokładności i wiarygodności przedstawionych liczb;
- E. mając na uwadze, że nazajutrz po wyborach opóźnienie w ogłoszeniu wyników doprowadziło do wybuchu przemocy powyborczej, w wyniku której zginęło sześć osób, a wiele osób odniosło rany podczas protestów zwołanych przez opozycję; mając na uwadze, że międzynarodowi obserwatorzy, w tym UE, potępili przemoc i nadmierne użycie siły przez armię i siły bezpieczeństwa wewnętrznego;
- F. mając na uwadze, że w dniu 10 sierpnia 2018 r. Komisja Praw Człowieka w Zimbabwe

¹ Dz.U. L 42 z 18.2.2017, s. 11.

opublikowała oświadczenie „w sprawie zharmonizowanych wyborów w 2018 r. i sytuacji powyborczej”, w którym potwierdziła, że demonstranci zostali zaatakowani przez siły wojskowe, wyraziła głębokie zaniepokojenie brutalnością i bezwzględnym zachowaniem policji oraz stwierdziła, że pogwałcono podstawowe prawa demonstrantów; mając na uwadze, że Komisja wezwała rząd do nawiązania dialogu narodowego;

- G. mając na uwadze, że składając przysięgę w Harare dnia 26 sierpnia 2018 r., prezydent Emmerson Mnangagwa obiecał lepszą, wspólną przyszłość dla wszystkich obywateli Zimbabwe, bez względu na podziały partyjne, przy nieustającym zaangażowaniu rządu na rzecz konstytucjonalizmu, umocnienia praworządności, zasady rozdziału władzy, niezawisłości sądownictwa oraz polityki, która przyciągnie kapitał zarówno krajowy, jak i światowy;
- H. mając na uwadze, że we wrześniu 2018 r. prezydent Mnangagwa powołał komisję śledczą, ta zaś stwierdziła w grudniu 2018 r., iż do demonstracji, które spowodowały znaczne straty materialne i obrażenia ciała, nawoływały oraz organizowały je zarówno siły bezpieczeństwa, jak i członkowie Ruchu na rzecz Demokratycznej Zmiany (MDC), oraz że rozmieszczenie wojska było uzasadnione i zgodne z konstytucją; mając na uwadze, że sprawozdanie to zostało odrzucone przez opozycję; mając na uwadze, że komisja wezwała do przeprowadzenia dochodzenia w ramach sił bezpieczeństwa i do ścigania sprawców przestępstw oraz zaleciła odszkodowania dla ofiar;
- I. mając na uwadze, że napięcia polityczne dramatycznie wzrosły od czasu wyborów i utrzymują się doniesienia o przemocy, co poważnie zagraża przemianom demokratycznym zapoczątkowanym w kraju;
- J. mając na uwadze, że załamanie gospodarki, brak dostępu do usług socjalnych oraz wzrost cen najbardziej podstawowych towarów wywołały gniewną reakcję ludzi; mając na uwadze, że w dniach 14–18 stycznia 2019 r. w Zimbabwe odbyły się gwałtowne protesty i demonstracje podczas strajku generalnego ogłoszonego z inicjatywy Kongresu Związków Zawodowych Zimbabwe (KZZZ) po 150-procentowym wzroście cen paliw; mając na uwadze, że protesty te stanowiły również reakcję na rosnące ubóstwo, zły stan gospodarki i obniżający się standard życia;
- K. mając na uwadze, że w obliczu tego ruchu protestacyjnego rząd oświadczył w dniu 14 stycznia 2019 r., iż był to zamierzony plan mający na celu podważenie porządku konstytucyjnego, i zapewnił, że odpowiednio zareaguje wobec tych, którzy spiskują w celu sabotowania pokoju;
- L. mając na uwadze, że oddziały prewencyjne policji zareagowały nadmierną przemocą i łamaniem praw człowieka, stosując m.in. ostrą amunicję, dokonując arbitralnych aresztowań, uprowadzeń, nalotów na placówki medyczne leczące ofiary represji, a także trybem doraźnym i masowymi procesami aresztowanych, torturowaniem osób zatrzymanych, gwałtami oraz niszczeniem własności prywatnej i publicznej;
- M. mając na uwadze, że powołana przez rząd Komisja Praw Człowieka opublikowała sprawozdanie, z którego wynika, że żołnierze i policja systematycznie stosowali tortury;
- N. mając na uwadze, że zabitych zostało ponad 17 osób, a setki odniosło obrażenia; mając na uwadze, że aresztowano około tysiąca osób, w tym dzieci w wieku od 9 do 16 lat,

- a około dwóm trzecim aresztowanych odmówiono zwolnienia za kaucją; mając na uwadze, że wiele osób jest nadal nielegalnie przetrzymywanych oraz rzekomo było bitych i atakowanych w areszcie;
- O. mając na uwadze, że dowody wskazują, iż wojsko było w dużej mierze odpowiedzialne za morderstwa, gwałty i napady z bronią w rękę; mając na uwadze, że setki działaczy i opozycjonistów nadal się ukrywa;
- P. mając na uwadze, że reakcja rządu na protesty została powszechnie potępiona jako „nieproporcjonalna” i „przesadna” przez obserwatorów praw człowieka oraz podmioty lokalne i międzynarodowe, w tym UE;
- Q. mając na uwadze, że odłączanie sieci telekomunikacyjnej stało się narzędziem wykorzystywanym przez reżim do blokowania koordynowania demonstracji organizowanych poprzez sieci społeczne; mając na uwadze, że łączność komórkowa i stacjonarna, a także internet i kanały mediów społecznościowych były wielokrotnie blokowane w celu uniemożliwienia dostępu do informacji i komunikacji oraz w celu zamaskowania powszechnych naruszeń praw człowieka, do których popełnienia szykowało się państwo; mając na uwadze, że Sąd Najwyższy Zimbabwe orzekł, iż wykorzystanie ustawy o przechwytywaniu przekazów telekomunikacyjnych w celu zawieszenia komunikacji w internecie było nielegalne;
- R. mając na uwadze, że władze zorganizowały masowe poszukiwania protestujących („od drzwi do drzwi”), wyciągając z domów osoby biorące udział w pokojowych protestach, obrońców praw człowieka, działaczy politycznych, czołowych przywódców społeczeństwa obywatelskiego i ich krewnych;
- S. mając na uwadze, że kraje sąsiadujące, takie jak Republika Południowej Afryki, stały się punktem centralnym dla mieszkańców Zimbabwe uciekających przed uciskiem politycznym i trudną sytuacją gospodarczą;
- T. mając na uwadze, że policja stale nadużywa istniejących przepisów prawa, takich jak ustawa o porządku publicznym i bezpieczeństwie, aby usprawiedliwić ograniczenie działalności członków opozycji i działaczy na rzecz praw człowieka, a także aby zakazać legalnych i pokojowych demonstracji;
- U. mając na uwadze, że wyniki Zimbabwe w dziedzinie praw człowieka i demokracji należą do najgorszych na świecie; mając na uwadze, że ludność Zimbabwe i obrońcy praw człowieka nadal doświadczają ataków, mowy nienawiści, kampanii oszczerstw, aktów zastraszania i nękania, oraz że regularnie pojawiają się doniesienia o przypadkach stosowania tortur;
- V. mając na uwadze, że prezydent wezwał do dialogu narodowego, który rozpoczął się 6 lutego, i zaprosił do udziału wszystkie partie polityczne, ale Ruch na rzecz Demokratycznej Zmiany (MDC), główna partia opozycyjna, odmówił udziału;
- W. mając na uwadze, że Zimbabwe jest sygnatariuszem umowy z Kotonu, która stanowi w art. 96, że poszanowanie praw człowieka i podstawowych wolności jest podstawowym elementem współpracy AKP–UE;
1. podkreśla swoje jednomyślne pragnienie, aby Zimbabwe stało się państwem pokojowym, demokratycznym i zamożnym, w którym wszyscy obywatele są dobrze

i jednakowo traktowani zgodnie z prawem, a organy państwa działają w imieniu obywateli, a nie przeciwko nim;

2. zdecydowanie potępia przemoc, do której doszło podczas niedawnych protestów w Zimbabwie; głęboko wierzy, że pokojowe protesty stanowią część demokratycznego procesu oraz że w każdych okolicznościach należy unikać nadmiernej siły w reakcji na te protesty;
3. wzywa prezydenta Mnangagwę do dotrzymania swoich obietnic inauguracyjnych, do szybkiego podjęcia działań w celu przejęcia kontroli nad sytuacją oraz do powrotu Zimbabwie na drogę pojednania oraz poszanowania demokracji i praworządności;
4. wzywa władze Zimbabwe do natychmiastowego położenia kresu nadużyciom ze strony sił bezpieczeństwa oraz do szybkiego i bezstronnego zbadania wszystkich doniesień dotyczących nadmiernego użycia siły przez policję i urzędników państwowych w celu stwierdzenia indywidualnej odpowiedzialności, tak aby zapewnić rozliczalność; przypomina, że konstytucja kraju przewiduje niezależny organ zajmujący się badaniem skarg dotyczących wykroczeń policji i wojska, ale rząd jeszcze go nie ustanowił;
5. wzywa rząd Zimbabwe do niezwłocznego wycofania całego personelu wojskowego i młodzieżowych bojówek rozmieszczonych w całym kraju, które terroryzują mieszkańców, co stanowi wyraźne naruszenie konstytucji Zimbabwe;
6. uważa, że wolność zgromadzeń, zrzeszania się i wolność wypowiedzi to zasadnicze elementy każdej demokracji; podkreśla, że wyrażanie opinii w sposób wolny od przemocy jest prawem konstytucyjnym wszystkich obywateli Zimbabwe i przypomina władzom o ich obowiązku ochrony prawa wszystkich obywateli do protestowania przeciwko pogarszającym się warunkom społeczno-gospodarczym; wzywa rząd do zaprzestania stosowania środków wymierzonych w przywódców i członków KZZZ;
7. podkreśla, że w demokratycznym społeczeństwie opozycja odgrywa fundamentalną rolę;
8. wzywa władze Zimbabwe do niezwłocznego i bezwarunkowego uwolnienia wszystkich więźniów politycznych;
9. wzywa rząd Zimbabwe do natychmiastowego zaprzestania nękania i kryminalizowania podmiotów społeczeństwa obywatelskiego oraz do uznania prawnie uzasadnionej roli obrońców praw człowieka;
10. zwraca się do rządu Zimbabwe o potwierdzenie postanowień deklaracji ONZ o obrońcach praw człowieka oraz międzynarodowych instrumentów w zakresie praw człowieka, ratyfikowanych przez Zimbabwe;
11. wyraża głębokie zaniepokojenie doniesieniami o nieprzestrzeganiu prawa do rzetelnego postępowania sądowego, czego wyrazem jest stosowanie trybu doraźnego i procesów zbiorowych; domaga się przestrzegania zasady praworządności przez organy wymiaru sprawiedliwości oraz dbania przez nie o własną niezależność oraz o to, aby prawa do sprawiedliwego procesu przestrzegano bez względu na okoliczności; krytykuje wszystkie aresztowania, których dokonano bez przedstawienia zarzutów;
12. apeluje do władz Zimbabwe o szybkie przeprowadzenie wnikliwego, bezstronnego

i niezależnego dochodzenia w związku z zarzutami dotyczącymi nieprzestrzegania i naruszania praw człowieka, w tym gwałtów i przemocy na tle seksualnym, jakich miały się dopuścić siły bezpieczeństwa, a także o postawienie winnych przed sądem; domaga się powszechnego dostępu do usług medycznych dla ofiar przemocy na tle seksualnym bez obawy przed odwetem;

13. potępia zablokowanie internetu, dzięki któremu władze mogły ukryć przypadki łamania praw człowieka przez armię i siły bezpieczeństwa wewnętrznego oraz utrudniać niezależną sprawozdawczość i dokumentowanie naruszeń podczas represji i bezpośrednio po wyborach; podkreśla, że dostęp do informacji jest prawem, którego władze muszą przestrzegać zgodnie z zobowiązaniami konstytucyjnymi i międzynarodowymi;
14. krytykuje nadużywanie ustawy o porządku publicznym i bezpieczeństwie oraz jej restrykcyjny charakter, a także wzywa władze Zimbabwe do dostosowania przepisów prawa do norm międzynarodowych w zakresie ochrony i promowania praw człowieka;
15. wyraża szczególne zaniepokojenie sytuacją gospodarczą i społeczną w Zimbabwe; przypomina, że główne problemy tego kraju to ubóstwo, bezrobocie, chroniczne niedożywienie i głód; uważa, że problemy te można rozwiązać jedynie poprzez wdrożenie ambitnych strategii politycznych w zakresie zatrudnienia, edukacji, opieki zdrowotnej i rolnictwa;
16. wzywa wszystkich aktorów sceny politycznej do wykazania się odpowiedzialnością i powściągliwością, zwłaszcza do powstrzymania się od nawoływania do przemocy;
17. przypomina rządowi Zimbabwe, że wsparcie Unii Europejskiej i jej państw członkowskich w kontekście umowy z Kotonu, na rzecz handlu i rozwoju oraz w ramach pomocy gospodarczej zależy od przestrzegania przez ten kraj zasad praworządności oraz międzynarodowych konwencji i traktatów, których jest on stroną;
18. przypomina, że długofalowe wsparcie zależy od kompleksowych reform, a nie od składanych obietnic; apeluje o to, aby współpraca Europy z Zimbabwe opierała się na wartościach, a jej postawa wobec władz tego kraju była stanowcza;
19. wzywa rząd do natychmiastowego wdrożenia zaleceń komisji śledczej dotyczących przemocy w okresie powyborczym, zwłaszcza promowania tolerancji politycznej i odpowiedzialnego przywództwa oraz podjęcia narodowego dialogu, który byłby prowadzony w sposób wiarygodny, integracyjny, przejrzysty i odpowiedzialny;
20. dostrzega chęć rządu do wywiązania się z zobowiązań w zakresie reform; podkreśla jednak, że reformy te powinny mieć charakter zarówno polityczny, jak i gospodarczy; zachęca rząd, opozycję, przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego i przywódców religijnych do zaangażowania się na równych prawach w dialog narodowy, w ramach którego przestrzega się praw człowieka i je chroni;
21. apeluje do rządu o pełne wdrożenie zaleceń unijnej misji obserwacji wyborów, zwłaszcza w odniesieniu do praworządności oraz pluralistycznego środowiska politycznego; podkreśla dziesięć priorytetowych zaleceń wydanych przez misję obserwacji wyborów i przedstawionych w piśmie z 10 października 2018 r. wystosowanym przez głównego obserwatora do prezydenta Mnangagwy; istotą tych

- zaleceń jest stworzenie wszystkim partiom politycznym równych warunków działania, opracowanie jaśniejszych i spójnych ram prawnych, wzmocnienie komisji wyborczej Zimbabwe poprzez uczynienie z niej prawdziwie niezależnego i przejrzystego organu, dzięki czemu odbudowano by zaufanie do procesu wyborczego, zadbanie o to, aby wzmocnienie niezależności komisji wyborczej uczyniło z niej podmiot nieobjęty nadzorem ze strony rządu w procesie zatwierdzania przepisów regulujących działalność komisji, a także doprowadzenie do bardziej integracyjnego procesu wyborczego;
22. wzywa delegaturę UE i ambasady państw członkowskich UE w Zimbabwe do dalszego uważnego monitorowania rozwoju sytuacji w tym kraju oraz do wykorzystania wszelkich odpowiednich narzędzi w celu wspierania obrońców praw człowieka, organizacji społeczeństwa obywatelskiego i związków zawodowych, promowania zasadniczych elementów umowy z Kotonu oraz wspierania ruchów prodemokratycznych;
 23. wzywa UE do zintensyfikowania dialogu politycznego z Zimbabwe na temat praw człowieka w oparciu o art. 8 umowy z Kotonu;
 24. apeluje do Rady Europejskiej o dokonanie przeglądu środków ograniczających mających zastosowanie wobec osób i podmiotów w Zimbabwe, w tym również środków, których stosowanie jest obecnie zawieszane, a to z uwagi na kwestię odpowiedzialności za niedawne akty przemocy ze strony organów państwowych;
 25. wzywa społeczność międzynarodową, zwłaszcza Południowoafrykańską Wspólnotę Rozwoju i Unię Afrykańską, do aktywniejszego udzielania Zimbabwe pomocy z myślą o znalezieniu trwałego demokratycznego rozwiązania obecnego kryzysu;
 26. apeluje do państw sąsiadujących o przestrzeganie postanowień prawa międzynarodowego oraz o ochronę osób uciekających przed przemocą w Zimbabwe poprzez udzielanie im azylu, zwłaszcza w najbliższym czasie;
 27. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, ESDZ, rządowi i parlamentowi Zimbabwe, rządów państw należących do Południowoafrykańskiej Wspólnoty Rozwoju i Unii Afrykańskiej, a także sekretarzowi generalnemu Wspólnoty Narodów.